

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ ОСВІТИ»

код ЄДРПОУ 43296244

Н А К А З

21.05.2025

Київ

№ 63-а5

Про затвердження програми підвищення кваліфікації тренерів супервізорів у сфері загальної середньої освіти

На виконання п. 1 завдання 2.4.4.3 Оперативного плану Міністерства освіти і науки України (далі – МОН), затвердженого наказом МОН від 06.03.2025 № 417, статутних завдань Державної установи «Український інститут розвитку освіти» (далі – УІРО), відповідно до Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії), затвердженого наказом МОН від 14.06.2024 № 855, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.08.2024 за №1201/42546, наказу МОН від 13.09.2024 № 1311 «Про затвердження Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти», а також з метою вдосконалення компетентностей тренерів супервізорів у сфері загальної середньої освіти щодо організації та проведення групової супервізії та подальшої розбудови практики супервізії в Україні,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Програму підвищення кваліфікації тренерів супервізорів у сфері загальної середньої освіти (далі – Програма), що розроблена на основі типової, що додається.
2. Начальнику відділу професійного розвитку педагогічних працівників Г. ГЛАДКОВИЙ:

2.1. Організувати підвищення кваліфікації тренерів супервізорів у сфері загальної середньої освіти за Програмою.

2.2. Забезпечити оформлення та видачу сертифікатів про підвищення кваліфікації тренерам, які успішно пройшли навчання.

3. Відділу матеріально-технічного забезпечення (Сергій САЦУНКЕВИЧ) оприлюднити наказ на офіційному вебсайті державної установи «Український інститут розвитку освіти».

4. Контроль за виконанням цього наказу покладаю на начальника відділу професійного розвитку педагогічних працівників Г.ГЛАДКОВУ.

Т.в.о. директора

Оксана ФЕДОРЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Державної установи

«Український інститут розвитку освіти»

від 21.05.2025 № 63-аг

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації тренерів супервізорів у сфері загальної середньої освіти

Тема: Організація і проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти

Розробник: відділ професійного розвитку педагогічних працівників Державної установи «Український інститут розвитку освіти».

Цільова група: педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники закладів освіти різних рівнів, наукових та науково-дослідницьких установ, інших установ та організацій, які пройшли підготовку тренерів для навчання супервізорів у сфері загальної середньої освіти за програмою підготовки надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії).

Обсяг: 24 год. (0,8 кредиту ECTS).

Форма підвищення кваліфікації: очна.

Мета: підвищення кваліфікації тренерів супервізорів щодо організації і проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти.

Досягнення мети можливе за умови реалізації наступних *завдань*:

- поглибити розуміння місця супервізії у професійному розвитку педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти;
- опрацювати підходи до організації та проведення групової супервізії для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти;
- опанувати особливості реалізації супервізійної сесії при груповій супервізії;
- поглибити й закріпити практичні навички планування та проведення групової супервізійної бесіди;
- удосконалити навички активного слухання та ведення бесіди в групі;
- ознайомити з особливостями документального оформлення групової супервізії;
- оволодіти інструментами для групової супервізії та здобути навички їх практичного використання;

- сприяти особистісному та професійному зростанню слухачів, розкриттю лідерського потенціалу і здатності усвідомлено переосмислювати власну професійну діяльність.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації тренерів супервізорів «Організація і проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти» (далі – Програма) полягає в необхідності поглибленої підготовки фахівців, здатних ефективно проводити групові супервізії, надавати педагогам професійну підтримку та допомогу у різних формах в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» на рівні базової середньої освіти.

Зміст Програми спрямований на підвищення кваліфікації тренерів, які навчатимуть супервізорів ефективному застосуванню потужного інструменту професійного зростання педагогів — групової супервізії. Така форма професійної підтримки створює простір для колективного осмислення педагогічного досвіду, вирішення професійних викликів, удосконалення педагогічної майстерності та розвитку командної взаємодії.

Підвищення кваліфікації тренерів для навчання супервізорів у сфері загальної середньої освіти за цією Програмою сприяє ефективному наданню професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) відповідно до їхніх потреб. Таким чином, групова супервізія є надзвичайно актуальною в умовах активного реформування системи загальної середньої освіти України, яке спрямоване на безперервне професійне зростання освітян.

Програму розроблено з урахуванням Порядку надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.08.2024 за №1201/42546, наказу МОН від 13.09.2024 № 1311 «Про затвердження Типової програми підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти», наказу МОН від 20.09.2024 № 1349 «Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти», Постанови Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1513 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа у 2025 році”», а також Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН від 29.08.2024 № 1225.

Напрями підвищення кваліфікації: розвиток та удосконалення компетентностей щодо організації та проведення групової супервізії у сфері загальної середньої освіти; професійний розвиток.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Підвищення кваліфікації охоплює вдосконалення таких компетентностей: компетентність педагогічного партнерства, здатність до навчання впродовж життя.

Очікувані результати навчання:

Слухачі будуть знати та розуміти:

- сутність групової супервізії, її мету, завдання;
- особливості методів проведення групової супервізії, їхні переваги та обмеження;
- особливості реалізації циклу супервізійної сесії при груповій формі проведення супервізії.

Слухачі будуть уміти:

- організовувати групу супервізантів з урахуванням єдиної мети, спільних професійних інтересів і потреб;
- оформлювати та застосовувати відповідну документацію для здійснення групової супервізії;
- проводити супервізійні бесіди в груповому форматі;
- застосовувати навички активного слухання під час супервізійної бесіди в групі;
- розробляти та використовувати інструменти для проведення групової супервізії;
- організовувати процес планування, спостереження за уроком, осмислення та рефлексії із супервізантами;
- спонукати супервізорів до особистісного та професійного зростання, розкриття їхнього лідерського потенціалу і здатності усвідомлено переосмислювати власну професійну діяльність.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Усього
МОДУЛЬ 1. ГРУПОВА СУПЕРВІЗІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ				
Тема 1.1. Завдання, переваги та виклики групової супервізії	1	1	-	2
Тема 1.2. Особливості супервізійних інструментів при груповій супервізії	-	2		2
Тема 1.3. Документальне оформлення групової супервізії	1	1	-	2

Тема 1.4. Підготовчий етап: як організувати групу		2	-	2
Разом за модулем	2	6		8
МОДУЛЬ 2. РОЗВИТОК І ВДОСКОНАЛЕННЯ СУПЕРВІЗІЙНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ГРУПОВОЇ ФОРМИ СУПЕРВІЗІЇ				
Тема 2.1. Цикл супервізійної сесії при груповій формі проведення супервізії		2	1	
Тема 2.2. Планування і проведення групової супервізійної бесіди		2		
Тема 2.3. Методи групової супервізії		4	1	
Тема 2.4. Компетентності та навички супервізора при груповій супервізії		4		
Разом за модулем		14	2	
Підсумкові заходи. Рефлексія супервізора		2		
Усього	2	20	2	24

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Зміст Програми розроблено з урахуванням аксіологічного, андрагогічного, компетентнісного підходів. Програма містить два модулі та дев'ять взаємопов'язаних тем. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 24 год., з них: 2 год. – лекційні заняття, 20 год. – практична робота, самостійна робота – 2 год, підсумкові заходи - 2 год..

Самостійна робота передбачає опрацювання навчального матеріалу лекційних занять, підготовку до практичних занять, а також самостійне опрацювання додаткового матеріалу до окремих змістових модулів або тем у вільний від аудиторних занять час.

Розподіл годин за видами діяльності має орієнтовний характер; послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може змінюватися суб'єктами підвищення кваліфікації у межах часу, передбаченого Програмою.

Вибір форм організації освітнього процесу, методів і засобів навчання здійснює суб'єкт підвищення кваліфікації для досягнення результатів навчання, визначених Програмою.

Система та критерії оцінювання результатів навчання визначаються суб'єктом підвищення кваліфікації.

МОДУЛЬ 1. ГРУПОВА СУПЕРВІЗІЯ ЯК ФОРМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ТА ДОПОМОГИ ПЕДАГОГІЧНИМ ПРАЦІВНИКАМ

Тема 1.1. Завдання, переваги та виклики групової супервізії

Групова супервізія як форма професійної підтримки педагогів, яка спрямована на розвиток педагогічної майстерності, аналіз практичної діяльності, розв'язання питань, що пов'язані з професійними викликами. Нормативні вимоги до створення групи. Основні завдання групової супервізії. Колективне обговорення, обмін практичним досвідом, активна взаємодія учасників як основа групової супервізії. Переваги групової форми, зокрема, можливість командної взаємодії в обговоренні професійних питань та генерації ідей. Очна, дистанційна та очно-дистанційна форми роботи групи, їх переваги та обмеження. Виклики групової супервізії: організаційні, змістові, збереження конфіденційності тощо.

Тема 1.2. Особливості використання супервізійних інструментів при груповій супервізії

Використання анкет самооцінювання та встановлення зворотного зв'язку для визначення пріоритетів групи. Важливість діагностичного тестування для виявлення професійного рівня педагогів та підготовки бесіди з планування. Форма спостереження за уроком/заняттям педагога, його застосування під час групової супервізії.

Тема 1.3. Документальне оформлення групової супервізії

Особливості оформлення документів для здійснення групової супервізії: запит на проведення супервізії; договір з проведення групової супервізії; план-графік проведення групової супервізії; звіт про проведення групової супервізії, свідоцтво про проходження супервізії.

Тема 1.4. Підготовчий етап: як організувати групу

Об'єднання супервізантів у групу на підготовчому етапі супервізії: роль закладу післядипломної педагогічної освіти (замовника), професійних спільнот, центрів професійного розвитку, закладу загальної середньої освіти у процесі формування групи. Канали для інформування педагогів про можливість участі в груповій супервізії. Способи формування групи: за темою чи питанням, з якого педагоги потребують професійної допомоги, за запитом педагогів щодо здійснення супервізії конкретним супервізором, який є експертом у відповідному напрямі. Важливість конкретизації пріоритетних питань, що можуть бути предметом групової супервізії. Важливість комфортного, безпечного фізичного простору для роботи з групою педагогів

МОДУЛЬ 2. РОЗВИТОК І ВДОСКОНАЛЕННЯ СУПЕРВІЗІЙНИХ НАВИЧОК ДЛЯ ГРУПОВОЇ ФОРМИ СУПЕРВІЗІЇ

Тема 2.1. Цикл супервізійної сесії при груповій формі проведення супервізії

Завдання супервізора щодо надання професійної підтримки та допомоги групі супервізантів на кожному етапі супервізійного циклу: підготовчому (забезпечення умов для проведення супервізії); основному (проведення супервізійної сесії); заключному (узагальнення, верифікація результатів). Змістові та організаційні особливості реалізації компонентів супервізійної сесії: планування (бесіда з планування), спостереження, осмислення (бесіда за підсумками спостереження), практичні поради та їх застосування, рефлексивний аналіз.

Тема 2.2. Планування і проведення групової супервізійної бесіди

Супервізійна бесіда в груповому форматі, її мета, умови для досягнення результату, акценти на рефлексію та допомогу групі супервізантів самостійно визначати труднощі, усвідомлювати свої дії, взаємодіяти та знаходити рішення. Навички супервізора для ефективної комунікації в групі. Управління процесом взаємодії учасників.

Тема 2.3. Методи групової супервізії

Супервізійна бесіда (діалог) в групі як основний метод групової супервізії. Спостереження та його реалізація. Рефлексія в групі учасників. Демонстрація / візуалізація практики викладання, практичні рекомендації, рольова гра, аналіз відеоматеріалів та інші методи.

Тема 2.4. Компетентності та навички супервізора при груповій супервізії

Якості ефективного лідера-супервізора при роботі з групою супервізантів. Управління групою, навички активного слухання, рефлексивного аналізу. Професійний досвід і компетентність для ведення групової бесіди. Високий рівень комунікації при управлінні дискусією. Протоколи дій супервізора. Розвиток лідерських якостей у супервізорів.

Список рекомендованої літератури

Нормативно-правові документи

1. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX: станом на 16 березня 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 07.05.2025).
2. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800: станом на 31 грудня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#n18> (дата звернення: 07.05.2025).
3. Про деякі питання організації надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.09.2024 № 1349. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-deiaki-pytannia-orhanizatsii-nadannia-profesiinoi-pidtrymky-ta-dopomohy-pedahohichnym-pratsivnykam-zdiisnennia-supervizii-u-sferi-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 07.05.2025).
4. Порядок надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії): Наказ Міністерства освіти і науки України від 14.06.2024 № 855 (zareestrovano v Ministerstvi yustitsii Ukrainy 06 serpnia 2024 p. za №1201/42546). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE42546?an=1> (дата звернення: 08.05.2025).
5. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 08.05.2025).
6. Типова програма підготовки (підвищення кваліфікації) надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти та науки України від 13.09.2024 № 1311. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66f/2b5/66b/66f2b566b8e0d044820888.pdf> (дата звернення: 08.05.2025).
7. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії) у сфері загальної середньої освіти: Лист Міністерства освіти і науки України від 14.10.2024 № 1/18776-24. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/metodychni-rekomendacziyi-shhodo-zdiisnennya-superviziyi-mon.pdf> (дата звернення: 08.05.2025).
8. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у 2025 році: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1513. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1513-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення 08.05.2025).

Основна література

1. Венгловська О., Гладкова Г., Новик І. Методичні рекомендації щодо надання професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії). Київ: УІРО, 2024.
URL:<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/metodychni-rekomendacziyi-shhodo-zdijsnennya-superviziyi-mon.pdf>
2. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення / Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Київ: УІРО, 2024.
URL:<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/superviziya.-komplekt.pdf>
3. Новик І., Венгловська О. Кейс для педагога-наставника. Київ: УІРО, 2023. 30 с. URL:<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/09/kejs-dlya-nastavnyka.pdf>
4. Підготовка тренерів для навчання супервізорів у сфері загальної середньої освіти (за програмою підготовки надавачів послуг з професійної підтримки та допомоги педагогічним працівникам (здійснення супервізії): керівництво для тренерів / укладачі І. Горбенко, С.Королук, О.Федоренко. Київ, 2024.
URL:<https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/pidgotovka-treneriv-v2-final.pdf>
5. Супервізія як стратегія покращення якості викладання. Порадник для супервізорів (наставників). 2018.
URL: https://cprpploz.at.ua/poradnik_dlja_supervizoriv.pdf
6. Учительський апгрейд: самооцінювання професійної діяльності: збірник діагностичних матеріалів / Ю. Борисенко, О. Венгловська, Г. Гладкова, І. Новик, О. Стягунова, О.Федоренко; за заг.ред. І.Новик. Київ: УІРО, 2024.
URL:<https://uied.org.ua/uchytelskyj-apgrejd-samooczinyvannya-profesijnovi-diyalnosti/>

Додаткова література

1. Навички ефективної комунікації.
URL: <http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/22/81>
- 2.Рівний рівному: посібник для менторів / О. Іванік та ін. Київ, 2015. URL: <https://insha-osvita.org/article/posibnyk-dlia-mentoriv-rivnyi-rivnomu/>
3. Урдзе Т. Посібник для фахівців з освіти дорослих: науково-популярне видання. Київ: Золоті ворота. 84 с.
URL:https://www.dvv-international.org.ua/fileadmin/files/eastern-neighbors/Ukraine_pics/Publications/Adult_Education_for_professionals.pdf
4. Групові ефекти // Вікіпедія: вільна енциклопедія.
URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/Групові_ефекти (дата звернення: 08.05.2025).